

Lovečtí specialisté 2.

Oháří, aneb Co znamená „vystavovat“

Minule jsme se zabývali nejstaršími psími loveckými pracanty, honiči. Tentokrát se podíváme na psy, kteří neupozorňují lovce na zvěř štěkáním, ale typickým postojem, takzvaným vystavováním.

Hlavní plemena ohařů

angličtí

- pointer
- anglický setr
- irský setr, červený a červenobílý
- gordonsetr

kontinentální

- německý krátkosrstý, dlouhosrstý a drátosrstý ohař
- münsterlandský ohař malý a velký
- výmarský ohař krátkosrstý a dlouhosrstý
- slovenský ohař hrubosrstý
- maďarský ohař krátkosrstý a drátosrstý
- český fousek
- pudlpointer
- bretaňský ohař
- auvergneský ohař
- saint-germainský ohař
- italský ohař
- italský spinone

Jestliže máte doma některé z plemen, která byla vyšlechtěna pro práci ohaře, pak určitě znáte onen typický strnulý postoj, který pes zaujme, když ucítí pach zvěře. Proč to ale dělá? A proč nejsou ohaři tak uštěkaní, jako někteří jiní psi? Na tyto otázky se vám pokusíme odpovědět v dalším pokračování seriálu o loveckých pracantech.

Také ohaři jsou – podobně jako honiči – nezastupitelnými pomocníky svých pánů-lovců. Jejich specializace je ale odlišná. Největší rozdíly přitom plynou z jejich odlišného zaměření na typ zvěře, kterou pomáhají lovit. Zatímco honiči spolupracují při lovu zvěře spárkaté (divoké prase, jelen), ohaři se orientují na lov drobných zvířat, jako jsou například bažanti nebo zajáci. „Honiči pracují hlavně v lese, práce ohaře probíhá převážně v poli, v prostoru, kde se vyskytuje zvěř. Jeho úkolem je tuto zvěř najít, takzvaně vystavit, a tím dát svému lovcovi šanci ji ulovit. Poté pes musí ulovenou zvěř přinést. Standardní prostor ohaře pro práci je zarostlé pole a případně remízky, ve kterých je možné nalézt zvěř,“ vysvětluje lovecký kynolog Miroslav Horáček. Liší se nejen místem, ale i způsobem práce. Ohaři pracují na rozdíl od honičů s takzvaným vysokým nosem, to znamená, že při hledání nemají nos u země, jako právě honiči, ale nesou hlavu vždycky nahoře. Tím dokážou obsáhnout daleko větší prostor.

Lovecká hantýrka

V souvislosti s prací ohařů se setkáváme s řadou termínů, které vycházejí z takzvané myslivecké latiny,

Vystavující pes zaujímá typický strnulý postoj, někdy se zvednutou přední tlapou

a tím jsou pro lidi, kteří se loveckým výcvikem a myslivostí nezabývají, nesrozumitelné. Jedním z nich je již zmíněný „vysoký nos“, ale jsou tu i další, jako například „vystavení“ či „postupování“. Miroslav Horáček tyto odborné názvy vysvětluje takto:

„Vystavení je jakýkoli strnulý postoj směrem k ukrytému zvířeti, to znamená, že pes nemusí mít nutně zvednutou jednu tlapku, jak bývá uváděno, většinou je to spíš přikrčení a ztuhnutí ve směru, kde je ukryto zvíře. Pokud se vystavované zvíře cítí v nebezpečí, začne opatrně odcházet, a to

je chvíle pro ohaře. Postupuje směrem za unikajícím zvířetem tak, jak ho vede jeho nos. Toto postupování je velmi opatrný pohyb, aby nedošlo k předčasnému zrazení zvířete. Je potřeba ještě zmínit, že ohař jako takový je primárně určen k lovu drobné pernaté zvěře, tedy v našich podmínkách k lovu bažantů. Pokud je pes tak šikovný, že mu vystavená zvěř nevyletí a pořád s ní drží pachový kontakt, mluvíme o ustalování. Laicky lze říci, že vystavující pes se chová tak, aby udržel bažanta na zemi co nejdéle. Poslední z pojmů, se kterými se setkáme v souvislosti s ohaři, je takzvané přiznávání. Toto chování lze pozorovat u určitých plemen ohařů. A co to je?

Představte si ohaře, který vystavuje, o kus dál hledá jiný ohař a všimne si kolegy, který je v postoji, zaujme úplně stejný postoj, i když před ním nic není, tedy přiznává svému kolegovi, který vystavuje zvěř.“

Tichá práce

Využívání umění těchto loveckých specialistů má dlouhou minulost. První ohaři začali být používáni k lovu křepelky a koroptví, a to v době, kdy do módy přišlo střelení ptáků z brokovnic. K úkolům loveckého psa přibyla i povinnost zvěře najít a potichu na něj upozornit lovce.

Jak už bylo řečeno, ohaři na rozdíl od honičů zvěř neštvou, ale oznamují člověku její přítomnost typickým strnulým postojem, ve kterém nehybně vydrží tak dlouho, dokud je jejich pán neodvolá. Tato schopnost ale psům není vrozená, byla jim vštípena systematickým výcvikem a dále po generace upevňována.

Skupina ohařů se vylčena z historicky starších honičů, ale ne přímo – vznikala postupně, přes různé přechodné typy. Například ze Španělska byl do Anglie dovezen španělský pes zvaný braco de punta, předchůdce dnešního anglického pointera. V jiné linii byli předky moderních ohařů psi mající blízko k loveckým španělům (čili slídičům) – například bretaňský ohař. Jak uvádí Michal Císařovský v knize

Psí pracanti

Ohaří vystavují kdykoli a kdekoli

Angličtí setři upozorňují na zvěř usednutím

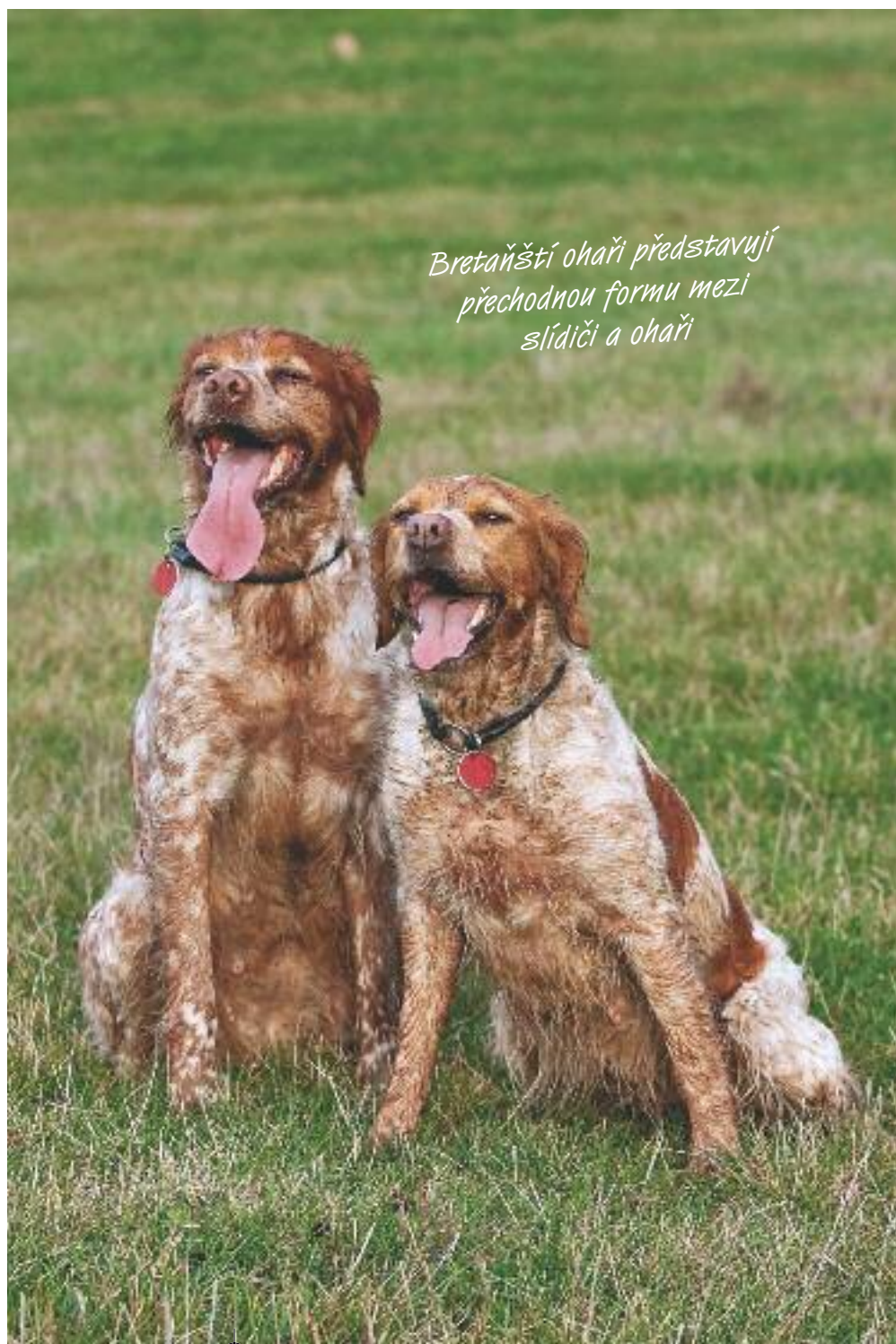
Pes, na britských ostrovech vznikla křížením těchto slídičů se španělským ohařem (spanish pointer) skupina setrů. V další linii probíhalo šlechtění směrem k retrívrům. Pro ohaře, kteří byli vyšlechtěni i pro vodní práce, zejména dohledávání zvěře v rákosí a její přinášení, se vžil název griffon. Dodnes se zachovalo několik plemen, u kterých není možné přesně rozlišit, jestli patří spíše mezi honiče, nebo už ohaře – jako například španělský ohař nebo portugalský ohař. S pojmenováním ohař či ohařík se můžeme setkat už ve středověké „lovecké“ literatuře, nicméně nejednalo se ještě o moderní stavěcí psy, jak je známe dnes. Jednotlivá plemena ohařů se vymezila až ve druhé polovině 19. století. V té době se ve střední Evropě cílevědomě snižovaly stavy velké zvěře a vybíjely se velké šelmy. Současně docházelo k rozvoji chovu drobné zvěře – zajíců, bažantů a koroptví. Tak vznikla i poptávka po loveckých psech nového typu. Ti se od svých předchůdců lišili zejména způsobem práce při lovu: starší honiči a španělé zvěř označovali štěkáním nebo štváním, na rozdíl od nich ale „noví“ ohaří upozorňovali potichu – zaujetím typického strnulého postoje nebo usednutím (setří), popřípadě ulehnutím.

Ohaří školka

S výcvikem specialisty-ohaře je potřeba začít už v jeho raném věku. „Malý ohař prochází takzvanou ohaří školkou, kde se učí zpracovávat pachy svým

Čím vynikají

Dokážou rychle a systematicky hledat zvěř takzvaně vysokým nosem (při hledání se jen málo zajímají o stopy). Když zvěř ucítí, strnou – říká se, že vystavují. Bez povelu nesmějí zvěř pronásledovat, mohou pouze dohledat zvěř na povel. Pak ji musí přinést a odevzdat svému pánovi.

*Bretaňští ohaří představují
přechodnou formu mezi
slídiči a ohaří*

nosem, zjišťuje, k čemu jej vlastně má a jak ho používat. Také se navyká na druh zvěře, který bude jeho loveckým objektem. Pomalu jak roste a měsíce ubíhají, sílí a zjišťuje, k čemu má nohy a jak jejich výkonnost spojit se svýmnosem. Tehdy se začíná učit i spolupráci se svým vůdcem a jejich vzájemné pracovní disciplíně, velmi důležité pro budoucnost. Co se naučí v dospívání o pohybu v terénu, jak si naběhnout pod vítr a jak postupovat v poli v situaci, kdy je v takzvaném teplém pachu, to vše zužitkuje později v dospělosti,“ vysvětluje ohaří školní průpravu Miroslav Horáček a dodává: „Tato příprava je velmi důležitá. U pejsků, kteří ji z nějakého důvodu zanedbají, je znatelně vidět určitá zaostalost, která se

*Nepracují s nosem u země,
ale se zvednutou hlavou*

poměrně pracně dohání.“ Máte-li tedy doma štěně některého z plemen ohařů a plánujete začít s loveckým výcvikem, pak zbytečně neotálejte a pusťte se do toho co nejdříve. Vaším prvotním cílem by ale nemělo být psa „utahat“. Podle loveckého kynologa Horáčka je tento přístup k výchově ohaře chybný: „Za nějakou dobu zjistíte, že jste mu jen zvedli fyzickou. Druhým extrémem je vzít psa do pole, ať se vyhlídá. Tím se pouze učí štvát zvěř, protože mu chybí přístup cvičitele. Ohař byl vyšlechtěn pro práci a je potřeba k němu tak přistupovat. Podle mého názoru je dobré vyhledat zkušeného výcvikáře a pod jeho vedením psa připravovat na budoucí dráhu. Pokud tato dráha nebude lovecká, nenaplní své vnitřní nutkání lovit.“

Ale i v případě, že vám myslivost a lovecké umění nic neříká, nepodceňujte potřebu ohaře pracovat a najdete mu vhodné sportovní vyžití. Ohaři jsou typičtí svou vitalitou, vytrvalostí a chutí pustit se do jakékoli pracovní aktivity. Vyzkoušejte třeba agility, turistiku, kolo nebo v zimě běžky.

Text: Mirka Koničková
Foto: Jana Bukovská a archiv

Přestože je vižla mírný domácí mazlíček, potřebuje hodně pohybu v přírodě

Někteří zástupci ohařů

Bretaňský ohař

Je nejmenší z ohařů. Patří mezi plemena, která mají blízko k původním španělům, čili slídičům. Představuje tedy přechodnou formu mezi slídiči a ohaři. Někdy je označován za jediného vystavujícího španěla na světě. Je nejznámější z francouzských ohařů, má výborný nos, dobře hledá, spontánně vystavuje a dobře se cvičí.

Anglický setr

Původně setři naháněli drobnou pernatou zvěř do sítí. Pracovali tak, že na zvěř upozorňovali sednutím (anglicky to set, odtud jméno setter). Tento pes patří mezi nejelegantnější plemena a své příznivce si našel nejen na britských ostrovech, ale i na evropském kontinentě.

Český fousek

Tento přátelský pes patří mezi naše národní plemena a je typickým zástupcem hrubosrstých ohařů. Ti jsou díky své srsti odolnější než psi krátkosrstí. Bývá využíván jako všestranný lovecký pes v lese, poli i při vodních pracích. Je inteligentní a dobře ovladatelný.

Maďarský ohař krátkosrstý (vižla)

Je inteligentní, s jemnou, ale činorodou povahou a navíc velmi pohledný. Přestože má skvělé lovecké vlohy, může být i milým domácím mazlíčkem, ale potřebuje hodně pohybu. Toto maďarské národní plemeno má exotické předky – říká se, že jsou mezi nimi i turecký žlutý lovecký pes a transylvánský honič.

**VĚRNOSTNÍ
PROGRAM**

**6 + 1
ZDARMA**

**KUPTÉ ŠEST PRODUKTŮ
HILL'S SCIENCE PLAN
NEBO NATURE'S BEST
VE STEJNÉ GRAMÁŽI
A ZÍSKEJTE SEDMÝ
ZDARMA.**

**INFOLINKA: 731 637 290
WWW.AVET.CZ**